

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОДІАГНОСТИКА»

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	«Психологія»
Факультет	Педагогічний
Кафедра	Психології
Семестр	5
Кількість кредитів	4
Мова викладання	українська

Викладач	к.психол.н., доц. Терновик Наталія Анатоліївна
Контактна інформація	nato4ka66@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Навчальна дисципліна «Психодіагностика» буде корисна майбутнім психологам, які прагнуть оволодіти класифікацією методів та психометричними основами психодіагностики. Основними перевагами дисципліни є практична спрямованість та формування у студентів систематизованих психолого-педагогічних уявлень, теоретичних знань і практичних умінь про специфіку проведення психодіагностичного обстеження, а також використання психодіагностичного інструментарію в різних сферах соціальної практики. При викладанні дисципліни активно застосовуються ситуаційні завдання, кейси, тренінгові вправи, ділові ігри, презентації, методики психодіагностики тощо.
Мета та цілі	Вивчення цієї дисципліни дає можливість студенту розвивати професійне мислення, надавати допомогу в осмисленні ключових явищ психодіагностики та її основних аспектів. Ознайомлення з широким спектром психологічних понять дисципліни дасть можливість студентам формувати вміння самостійно розробляти і обґрунтовувати специфіку різноманітних діагностичних процедур. Знання, здобуті при вивченні курсу є підґрунтям для подальшої поглибленої фахової спеціалізації практичних психологів.
Результати навчання	Засвоїти основні теоретичні поняття курсу, що дозволить їм зрозуміти сутність процесу діагностики, а також сприятиме самостійному опрацюванню ними різноманітної наукової літератури. Знати і вміло використовувати найбільш основні психологічні закономірності, які слід враховувати як при теоретичному дослідженні, так і при інтерпретації його результатів. Досконало володіти теоретичними основами та найважливішими концептуальними положеннями побудови різноманітних діагностичних процедур. Знати і вміти дотримуватись основних вимог щодо організації та специфіки проведення психологічного дослідження. Виробляти здатність до формулювання робочих гіпотез та визначення дослідницьких завдань. Оволодівати основними дослідницькими техніками при діагностиці найрізноманітніших психологічних явищ. Засвоювати необхідні вміння
Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності,	

що відповідають заявленим цілям програми	щодо володіння інструментарієм для перевірки об'єктивності і точності одержаної інформації.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Основи психологічного консультування», «Основи психокорекції».
Політика щодо перезарахування результатів навчання в неформальній освіті	В разі діяльності здобувача в якості волонтера Психологічної служби, аналізі та інтерпретації психодіагностичних даних йому буде зараховано наступні теми: Тема 5. Проведення психодіагностичного обстеження (5 балів).

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
1. Психодіагностика як наука і практична діяльність.	Історія розвитку психодіагностики, характерні риси сучасної психодіагностики. Предмет та структура психодіагностики як науки. Завдання психодіагностики. Психодіагностика в системі практичної та прикладної психології.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, реферат «Види діагностичних ситуацій».
2. Психодіагностичний метод.	Поняття психодіагностичного методу, його особливості в порівнянні з іншими дослідницькими методами. Конкретизація психодіагностичного методу в основних діагностичних підходах: об'єктивному, суб'єктивному, проєктивному. Класифікації методик психодіагностики за різними основами. Вимоги до користувачів психодіагностичних методик.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, психологічне есе на тему: «Етап збору даних у психодіагностичному дослідженні».
3. Психометричні основи психодіагностики.	Поняття диференційної психометрики. Основні види надійності та методи оцінки надійності методики. Основні види валідності та методи їх визначення. Стандартизація процедури проведення та обробки даних.	Експрес опитування, складання термінологічного словника. Реферат / презентація «Надійність психодіагностичних методик».
4. Тести та опитувальники в психодіагностиці.	Поняття тесту, види тестів, тестові задачі, їх типи. Види опитувальників, форми запитань, пунктів і представлення результатів. Контроль достовірності даних опитувальників.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, Реферат / презентація «Характеристика тесту як основного інструменту психодіагностики».

<p>5. Проведення психодіагностичного обстеження.</p>	<p>Основні етапи психодіагностичного обстеження. Психологічний діагноз. Комплексний та системний характер психологічного діагнозу. Поняття етичних норм психодіагностики як комплексу норм і принципів, які регламентують діяльність психолога-діагноста.</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, психологічне есе на тему: «Контент-аналіз та особливості його проведення».</p>
<p>6. Проективна психодіагностика.</p>	<p>Теоретичне обґрунтування проективного підходу до діагностики особистості. Поняття проєкції, види проєкції. Характерні ознаки проєктивних методик. Класифікації проєктивних методик.</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, Реферат / презентація «Особливості використання проєктивних методик».</p>
<p>7. Психодіагностика здібностей.</p>	<p>Діагностика загальних здібностей. Загальна характеристика тестів інтелекту. Методики діагностики інтелекту. Методики діагностики креативності. Діагностика сенсорних, моторних, технічних, професійних здібностей.</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, опрацювання методики «Тести інтелекту Д. Векслера.», законспектувати статтю Луксанова Н. Г. Діагностика інтелектуального розвитку дітей 6-8- річного віку // Практикум по психопатології /Под ред. Б. В. Зейгарник и др.- МГУ, 1987.- С. 157- 167.</p>
<p>8. Діагностика рис та типів особистості.</p>	<p>Діагностика характерологічних рис, опитувальники (багатовимірні та одновимірні). Діагностика ситуаційно-рефлексивних рис особистості. Реалізація типологічного підходу до діагностики особистості в ММРІ, методиках діагностики акцентуації особистості (К.Леонгард – Г.Шмішек) та характеру (А.Є.Лічко), опитувальнику Юнга, тесті Д.Кейрсі, опитувальнику Майєрс-Бріггс, ін.</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, опрацювання методики «Особистісні опитувальники Г.Ю. Айзенка», «Опитувальник Х. Шмішека для визначення типів акцентуацій характеру та темпераменту».</p>
<p>9. Психодіагностика індивідуальної свідомості та самосвідомості.</p>	<p>Загальна характеристика психосемантичних методик діагностики свідомості. Методики діагностики ціннісних орієнтацій особистості. самосвідомості. Характеристика методик діагностики самосвідомості (стандартизовані самозвіти, вільні самоописи, ідеографічні методики, проєктивні методики). Методики діагностики самооцінки. Техніка діагностики рівня домагань, основні оцінювані параметри.</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, опрацювання методики техніка семантичного диференціалу Ч.Осгуда», Q-класифікація, техніка репертуарних решіток Д.Келлі. МПС (Леонтьєв Д.О.), методики Непомнящої Н.І.</p>

<p>10. Психодіагностика мотивації.</p>	<p>Мотиваційні явища як об'єкт психодіагностики. Індикатори мотивації. Класифікація методів діагностики мотивів особистості, їх характеристика. Характеристика конкретних методик психодіагностики мотиваційної сфери особистості.</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, опрацювання методики «Мотивація успіху Елерса».</p>
<p>11. Діагностика психічних станів.</p>	<p>Специфіка дослідження проявів психіки як психічних станів, процесів та властивостей. Основні методи дослідження психічних станів, їх характеристика. Опитувальники станів (САН, НПН, ШАС, самооцінки емоційного стану, Ч.Спілбергера, ін.).</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, опрацювання методики опитувальники станів (САН, НПН, ШАС, самооцінки емоційного стану, Ч.Спілбергера, ін.).</p>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Адаптація дітей (учнів/студентів до навчально-виховного процесу / наук. ред.: В. Г. Панок; авт. кол. 1 т.: Н. В. Сосновенко, А. І. Тінякова. Видання 2-е. – К.: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2014. – 112 с.
2. Анастаси А. Психологическое тестирование / А. Анастаси, С. Урбина. – СПб.: Питер, 2006. – 688 с.
3. Бодалев А.А. Общая психодиагностика / А.А. Бодалев, В.В. Столин, В.С. Аванесов. – СПб.: Изд-во «Речь», 2000. – 440 стр. – [Електронний ресурс] – Режим доступа: <http://soc.univ.kiev.ua/sites/default/files/library/elopen/bodalev.pdf>
4. Булах І.Є. Створюємо якісний тест: навч. посіб. для викладачів, учителів та методистів / І.Є. Булах, М.Р. Мруга. – К.: Майстер-клас, 2006. – 160 с.
5. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф. Бурлачук, С.М. Морозов. – СПб.: Питер, 2007. – 688 с.
6. Водопьянова Н.Е. Психодиагностика стресса / Н.Е. Водопьянова. – СПб.: Питер, 2009. – 336 с.
7. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посіб. / І.М. Галян. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
8. Кандидатські та докторські дисертації, захищені в Україні за спеціальністю 19.00.10 – Організаційна психологія; економічна психологія (2006–2017 рр.) : довідник / за ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки. – К., 2017. – 146 с.
9. Карамушка Л. М. Психологічні детермінанти розвитку організаційної культури : монографія / [Л. М. Карамушка, О. В. Креденцер, К. В. Терещенко та ін.] ; за ред. Л. М. Карамушки. – К. : Педагогічна думка, 2015. – 288 с.
10. Климов Е.А. Пути в профессионализм: учеб. пособие / Е. А. Климов. – М.: Флинта, 2003. – 320 с.
11. Корольчук М. С. Теорія і практика професійно-психологічного відбору / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк. – К. : НікаЦентр, 2012. – 532 с.
12. Корольчук М. С. Методичні та теоретичні проблеми в психології / М. С.

- Корольчук, В. І. Осьодло. – К. : Ніка-Центр, 2013. – 336 с.
13. Корольчук М.С. Теорія і практика професійного психологічного відбору: навч. посібник для слухачів та студ. вузів / М.С. Корольчук, В.М. Крайнюк. – К.: Ніка-Центр, 2010. – 532 с. 9. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. М.С. Корольчука. – К.: Ельга, Ніка – Центр, 2012. – 400 с.
  14. Крокер Л. Введение в классическую и современную теорию тестов: ученик / Линда Крокер, Джеймс Алгина; [пер. с англ. Н.Н. Найденовой, В.Н. Симкина, М.Б. Челишковой; под общ. ред. В.И. Звонникова, М.Б. Челишковой]. – М.: Логос, 2010. – 668 с.
  15. Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці: практикум / Я.В. Крушельницька. – К.: КНЕУ, 2014. – 351 с.
  16. Кухар Л.О. Конструювання тестів. Курс лекцій: навч. посіб. / Л.О. Кухар, В.П. Сергієнко. – Луцьк, 2010. – 182 с.
  17. Лемак М.В., Петрище В.Ю. Психологу для роботи: діагностичні методики. Методичне видання. – Ужгород, Видавництво А. Гаркуші. – 2012. – 616 с.
  18. Ложкін Г.В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: навч. посібник для студ. вузів / Г.В. Ложкін, Н.І. Пов'якель. – К.: Професіонал, 2007. – 407 с.
  19. Лучшие психологические тесты. Описание и руководство к использованию / Под ред. А.Ф. Кудряшова. – Петрозаводск, 2002. – 318с.
  20. Малхазов О.Р. Професійний відбір та впровадження новітніх технічних засобів у роботі з персоналом / О.Р. Малхазов, О.М. Кокун // Соціальна психологія. – 2005. – № 4(12). – С. 84-90.
  21. Методичні рекомендації щодо впровадження циклограм діяльності працівників психологічної служби : метод. рек. / авт.-упор.: В. М. Горленко, Ю. А. Луценко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук ; за заг. ред. В. Г. Панка. – Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. – 132 с. Режим доступа:
<http://lib.iitta.gov.ua/709623/1/%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%B3.pdf>
  22. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навч.пос. для студ. вищ. навч. Закл. / В.Ф. Моргун, І.Т. Тітов. – К.: Видавничий Дім "Слово", 2009. – 464с. 28
  23. Павелків Р. В. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу : навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало – Київ. : «Центр учбової літератури», 2017. – 296 с. Панок В. Г. Прикладна психологія. Теоретичні проблеми : монографія / В. Г. Панок. – Київ : Ніка-Центр, 2017. – 188с.
  24. Панок В. Г. Становлення психологічної служби системи освіти в контексті суспільних трансформацій в Україні / В. Г. Панок, Н. В. Лунченко // Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди : Психологія. – Харків : ХНПУ, 2018. – Вип. 58. – С. 8-24.
  25. Психодіагностика: учебник для вузов / Л.Ф. Бурлачук. – СПб.: Питер, 2003. – 352 с.
  26. Положення про психологічну службу у системі освіти України / Офіційний вісник України від 17.08.2018., № 63, стор. 69, стаття 2185, код акта 91144/2018 Професійна орієнтація : підручник [для студентів] / Єгорова Є. В., Ігнатівич О. М.,

- Кобченко В. В., Литвинова Н. І., Марченко І. Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В. В., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. ; [за ред. О. М. Ігнатівич]. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 240 с.
27. Психологічна служба : Підруч. / [В.Г.Панок (наук. ред.), А.Г.Обухівська, В.Д.Острова та ін.]. – Київ : Ніка-Центр, 2016. – 362 с.
  28. Психологічна служба: навчальний посібник / НАПН України, Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи. – 2-е вид., стер. – Кам'янець-Подільський: Рута, 2013. – 328 с.
  29. Самошкіна Л.М. Психодіагностика: Навч. наоч. посіб. з мультимедійним курсом / Під ред. чл.-кор. АПН України, професора Е.Л. Носенко. – Д.: Вид-во ДНУ, 2012. – 448 с.
  30. Скребець В.О. Основи психодіагностики: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.О. Скребець. – К.: Слово, 2003. – 192 с.
  31. Соломин И.Л. Современные методы психологической экспресс – диагностики и профессионального консультирования. / И.Л. Соломин. – СПб.: Речь, 2006. – 280с.
  32. Стрелков Ю.К. Практикум по инженерной психологии и эргономике: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / С.К. Сергиенко, В.А. Бодров, Ю.Э. Писаренко и др.; под ред. Ю.К. Стрелкова. // М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 400 с.
  33. Терлецька Л.Г. Основи психодіагностики. Навчальний посібник. / Л.Г. Терлецька. – К.: Главник, 2006. – 144с. – (серія "Психол. інструментарій")
  34. Arboleda-Flórez J. Considerations on the Stigma of Mental Illness// The Canadian Journal of Psychiatry.-2003.-Nov.-P.336-344.
  35. Corrigan PW, Wassel A Understanding and influencing the stigma of mental illness// Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services. – 2008. -№ 46(1). – P. 42-48.
  36. GaebelW. Baumann A. Interventions to Reduce the Stigma Associated With Severe Mental Illness: Experiences From the Open the Doors Program in Germany// Can J Psychiatry. –2003. - Vol 48. - № 10. – P. 657-662.
  37. Myronetz S. Motivation in the professionogenesis of specialists in the trade sphere. Herald of KNUTE / S. Myronetz, O. Konovalova. – 2017. – № 6. – S. 107–114.
  38. Sartorius N. Fighting stigma: theory and practice// World Psychiatry 2002. - № 1. – P. 26–27.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.
Політика щодо перезарахування результатів навчання в неформальній освіті	В разі діяльності здобувача в якості волонтера Психологічної служби, аналізі та інтерпретації психодіагностичних даних йому буде зараховано наступні теми: Тема 5. Проведення психодіагностичного обстеження (5 балів).

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-11), самостійна робота над курсом	60
Підсумковий контроль (теми 1-7)– залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни